

פרק כה

פסוקי התורה

אברהם מת יעקב ועשו בנים ליצחק ורבקה

ז-י"ח: מות אברהם ותולדות ישמעאל

אברהם מת זקן מאד, בן מאה שבעים וחמש שנה.
אברהם נקבר בידי בניו, יצחק וישמעאל.
אברהם ושרה נקברו במערת המכפלה.

ז. ואברהם חי

מאה שבעים וחמש שנים.

ח. אברהם מת בשיבה טובה,
זקן מאד.

ט. יצחק וישמעאל בניו

קברו אותו

במערת המכפלה,

בשדה עפרון החתי

ליד ממרא.

י. זה השדה,

שקנה אברהם מבני חת.

בשדה הזה נקברו

אברהם ושרה אשתו.

יא. לאחר שאברהם מת,

ברך ה' את יצחק בנו.

יצחק גר על יד באר לחי ראי.

י"ב-י"ח. לישמעאל היו שנים עשר בנים,

והוא חי מאה שלוששים ושבע שנים.

ז. ואלה ימי שני חיי אברהם,

אשר חי

מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים.

ח. ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה
זקן ושבע.

ויאסף אל עמיו.

ט. ויקברו אותו יצחק וישמעאל בניו

אל מערת המכפלה,

אל שדה עפרון בן-צחר החתי

אשר על פני ממרא.

י. השדה אשר קנה אברהם מאת בני חת

שמה קבר

אברהם ושרה אשתו.

יא. ויהי אחרי מות אברהם

ויברך אלהים את יצחק בנו

וישב יצחק עם באר לחי ראי.

יב. ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם

אשר ילדה

הגר המצרית,

שפחת שרה לאברהם:

יג. ואלה שמות בני

ישמעאל

בשמתם, לתולדותם:

בכר ישמעאל, נבית וקדר

ואדבאל ומבשם,

שני חיי: שנות החיים.

ויגוע: מת.

וימת... בשיבה טובה: הוא

מת כאשר היה זקן מאד.

שבע: נתמלאו כל משאלות

לבו.

ויאסף אל עמיו: מת.

עם (באר לחי ראי): על יד.

פרק כה	פסוקי התורה
	יד. ומשמע ודומה ומשא, טו. חֲדָד וְתִימָא יטור, נִפִּישׁ וְקִדְמָה. טז. אֵלֶּה הֵם בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל וְאֵלֶּה שְׁמֹתָם בְּחֻצֵּיהֶם וּבְטִירָתָם שְׁנַיִם עָשָׂר נָשִׂימָם לְאִמֹתָם: יז. וְאֵלֶּה שְׁנֵי חַיֵּי יִשְׁמָעֵאל מֵאֵת שְׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שְׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים וַיָּגֹעַ וַיָּמָת וַיֵּאֱסֹף אֶל עַמּוּי: יח. וַיִּשְׁכְּנוּ מִחוּלָּה עַד שׁוּר אֲשֶׁר עַל פְּנֵי מִצְרַיִם בְּאֶכָּה אֲשׁוּרָה עַל פְּנֵי כָּל אָחִיו נָפַל.

יט - כו: לְרִבְקָה נִוְלָדִים בָּנִים תְּאוֹמִים: יַעֲקֹב וְעֵשָׂו

לַיָּצֶחֶק וּלְרִבְקָה לֹא הָיוּ יְלָדִים. יַצְחָק הִתְפַּלֵּל לַה'.
ה' נָתַן לְרִבְקָה הָרִיוֹן. לְרִבְקָה נִוְלָדוּ תְּאוֹמִים: יַעֲקֹב וְעֵשָׂו.
וְה' אָמַר לְרִבְקָה, שְׁמַהֲבָנִים שְׁלָה יֵצְאוּ שְׁנֵי עַמִּים.

יט. וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת הַחַיִּים שֶׁל יַצְחָק בֶּן אֲבִרְהָם: אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת יַצְחָק. כ. יַצְחָק הָיָה בֶּן אַרְבָּעִים, כָּשָׁלָקַח אֶת רִבְקָה לְאִשָּׁה, רִבְקָה הָיְתָה בֵּת בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי מִפְּדֹן אָרָם וְהָיְתָה אֲחוֹתוֹ שֶׁל לָבֵן הָאֲרָמִי. כא. יַצְחָק הִתְפַּלֵּל וּבִקֵּשׁ מֵה' בְּעַד אִשְׁתּוֹ, כִּי רִבְקָה הָיְתָה עֲקָרָה, לֹא הָיוּ לָהּ יְלָדִים. ה' הִסְכִּים לְמַלֵּא אֶת הַבִּקְשָׁה שֶׁל יַצְחָק, וּלְרִבְקָה הָיָה הָרִיוֹן. כב. רִבְקָה הָרְגִישָׁה, שֶׁהַבָּנִים שָׁיֵשׁ לָהּ בַּבֶּטֶן זָזִים כָּל הַזָּמָן, וְאָמְרָה: "אִם עָלִי לְסָבֵל צָעַר גָּדוֹל כָּל-כָּךְ, לָמָּה לִּי לַחֲיוֹת?"	יט. וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יַצְחָק בֶּן אֲבִרְהָם: אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת יַצְחָק. כ. וַיְהִי יַצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה, בִּקְחָתוֹ אֶת רִבְקָה בֵּת בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי מִפְּדֹן אָרָם אֲחוֹת לָבֵן הָאֲרָמִי לוֹ לְאִשָּׁה. כא. וַיַּעֲתֵר יַצְחָק לַיהוָה לִנְכַח אִשְׁתּוֹ, כִּי עֲקָרָה הִיא. וַיַּעֲתֵר לוֹ יְהוָה וַתֵּהָרֶם רִבְקָה אִשְׁתּוֹ. כב. וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקֶרֶב וַתֹּאמֶר: "אִם בֶּן, לָמָּה זֶה אֲנִכִּי?"
---	--

אגדות חכמים	מילון
כ. שְׁבַחָהּ שֶׁל רַבָּקָה רַבָּקָה בַּת בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי מִפְּדֹן אָרָם, אָחוּת לִבְנֵי הָאֲרָמִי. אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ: הַפְּסוּק מְסַפֵּר בְּשִׁבְחָהּ: שֶׁהִיְתָה בַּת רָשָׁע, אָחוּת רָשָׁע, וּבְנֵי מְקוֹמָהּ רָשָׁעִים הָיוּ, וְלֹא לָמְדָה מִמַּעֲשֵׂיהֶם. כא. מַה בִּקְשׁוּ יִצְחָק וְרַבָּקָה בְּתַפְלָתָם? "וַיַּעֲתֵר יִצְחָק לֵאמֹר נִכַּח אִשְׁתִּי, כִּי עָקְרָה הִיא" חז"ל מְסַפְּרִים: הָיָה יִצְחָק עוֹמֵד בִּפְנֵי זֶה וּמִתְפַּלֵּל, וְרַבָּקָה בִּפְנֵי זֶה וּמִתְפַּלֶּלֶת. וְהָיָה יִצְחָק מִתְפַּלֵּל וְאוֹמֵר לֵאמֹר: "כָּל הַבָּנִים שְׂתֵתָן לִי, שִׁיְהִיו מִן הַצְּדִיקִת הַזֹּאת." אָף רַבָּקָה אָמְרָה: "כָּל הַבָּנִים שְׂתֵתָן לִי, שִׁיְהִיו מִן הַצְּדִיק הַזֶּה." כא. תַּפְלָה בְּהַר הַמּוֹרִיָּה אָמְרוּ חֲכָמִים: יִצְחָק הֵלֵךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּהַר הַמּוֹרִיָּה, מְקוֹם שֶׁשָּׁם עָקַד אוֹתוֹ אָבִיו. כְּשֶׁהִתְפַּלֵּל שָׁם, הִזְכִּיר לֵאמֹר: אֵת הַבְּטָחָתוֹ לְיִצְחָק, לְרַחֵם עָלָיו וְעַל בָּנָיו. "וַיַּעֲתֵר לוֹ ה', וַתֵּהָר רַבָּקָה אִשְׁתּוֹ."	וַיַּעֲתֵר: בִּקֵּשׁ וְהִתְפַּלֵּל לֵאמֹר: לִנְכַּח: בְּעֵד. וַיַּעֲתֵר: ה' הִסְפִּים לְמַלְאָכָא אֶת הַבִּקְשָׁה שֶׁל יִצְחָק. עָקְרָה: לֹא הָיוּ לָהּ יְלָדִים. כב. וַיִּתְרוּצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ: רַבָּקָה הִרְגִּישָׁה, שֶׁהַבָּנִים שָׂשׂוּ לָהּ בִּבְטָן, זִזִּים כָּל הַזָּמָן. אם כֵּן: אִם עָלִי לְסַבֵּל צָעַר גָּדוֹל כָּל-כֵּן. לָמָּה זֶה אֲנִכִּי: לָמָּה לִּי חַיִּים.

פסוקי התורה	פרק כה
וּתְלַךְ לְדֹרֶשׁ אֶת יְהוָה. כג. וַיֹּאמֶר ה' לָהּ: שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטָּןָךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמַּעֲיָדְךָ יִפְרְדּוּ וְלֹאִם מִלֵּאִם יֵאֲמָצוּ וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר. כד. וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ לְלִדְתָּ וְהִנֵּה תוֹמָם בְּבִטָּנָה.	וְהִיא הִלְכָה לִשְׁאוֹל אֶת ה'. כג. ה' אָמַר לָהּ: "שְׁנֵי עַמִּים בְּבִטָּן שְׁלָךְ, וּשְׁנֵי לְאֻמִּים יֵצְאוּ מִמֶּךָ, וְעַם אֶחָד יִהְיֶה חֲזָק מֵהָאֲחֵר וְהַגְדוֹל יִהְיֶה הָעֹבֵד שֶׁל הַצָּעִיר." כד. הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁרַבְקָה הֵיטָה צְרִיכָה לְלִדְתָּ, וְהִנֵּה תֹאוֹמִים בְּבִטָּן שְׁלָה. כה. הִרְאִשׁוֹן יֵצֵא אֲדָמוֹנִי, וְכָל גּוֹפּוֹ כִּמוֹ מַעִיל מְכֻסָּה שְׁעֵרוֹת, וְקָרְאוּ אֶת שְׁמוֹ עֲשׂו. כו. וְאַחֲרֵי כֵן יֵצֵא אָחִיו, וְיָדוּ מִחֲזִיקָה בְּעֻקְבוֹ שֶׁל עֲשׂו, וְקָרְאוּ אֶת שְׁמוֹ יַעֲקֹב. וַיִּצְחָק הָיָה בֶן שָׁשִׁים שָׁנָה כְּשֶׁנּוֹלְדוּ יַעֲקֹב וְעֲשׂו.

כז - לד: עֲשׂו מוֹכֵר אֶת הַבְּכוֹרָה לְיַעֲקֹב

הַנְּעָרִים גָּדְלוּ. עֲשׂו הָיָה צִיד, אִישׁ שָׂדֶה, וַיַּעֲקֹב אִישׁ תֵּם וְיֹשֵׁר, רוֹעֵה צֹאן וְלוֹמֵד תּוֹרָה.
יִצְחָק אָהַב אֶת עֲשׂו, וְרַבְקָה אֶהָבָה אֶת יַעֲקֹב. יַעֲקֹב בָּשָׁל תְּבַשִּׁיל, וְעֲשׂו בָּא רָעַב
מִהַשָּׂדֶה וּבִקֵּשׁ לֶאֱכֹל אוֹתוֹ.
עֲשׂו זָלַזַל בַּבְּכוֹרָה שְׁלוֹ, וּמָכַר אוֹתָהּ לְיַעֲקֹב תַּמּוּרַת הַתְּבַשִּׁיל.

כז. וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים,
וְהָיָה עֲשׂו אִישׁ יָדַע צִיד
אִישׁ שָׂדֶה,
וַיַּעֲקֹב אִישׁ תֵּם
יוֹשֵׁב אֱהָלִים.
כח. וַיֵּאָהֱב יִצְחָק אֶת עֲשׂו
כִּי צִיד בָּפִיו.
וְרַבְקָה אֶהָבָת אֶת יַעֲקֹב.
כט. וַיִּזְדַּךְ יַעֲקֹב נֶזֶד.

כז. הַנְּעָרִים גָּדְלוּ.
עֲשׂו הָיָה צִיד, אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד,
אִישׁ שָׂדֶה,
וַיַּעֲקֹב אִישׁ תֵּם וְיֹשֵׁר וְאוֹהֵב שְׁלוֹם,
יוֹשֵׁב אֱהָלִים, רוֹעֵה צֹאן וְלוֹמֵד תּוֹרָה,
כח. יִצְחָק אָהַב אֶת עֲשׂו,
כִּי אָכַל מִן הַצִּיד שֶׁהֵבִיא,
וְרַבְקָה אֶהָבָה אֶת יַעֲקֹב.
כט. יַעֲקֹב בָּשָׁל תְּבַשִּׁיל.

מילון	אגדות חכמים
לְדַרְשׁ אֶת ה': לְשַׁאל אֶת ה'. גוֹיִם: לְאֻמִּים, עַמִּים (אָדָם וַיִּשְׂרָאֵל). מִמַּעַיֵן יִפְרְדּוּ: יֵצְאוּ מִמֶּנּוּ. יֶאֱמַץ: יִהְיֶה חֲזָק יוֹתֵר. וְרַב יַעֲבֹד צַעִיר: הַגָּדוֹל יִהְיֶה עֹבְדוֹ שֶׁל הַצָּעִיר. כֹּד. וַיִּמְלְאוּ יְמִיהָ לְלֵדָתָהּ: שְׁעַת הַלֵּדָה הִגִּיעָה. תְּאוֹמִים: תִּינוּקוֹת שֶׁנּוֹלְדוּ בְּיַחַד. אֲדָמוֹנִי: אָדָם. (צָבַע הָעוֹר אוֹ הַשְּׁעָרוֹת). כָּלוּ כָּאֲדָרַת שַׁעַר: כָּל גּוֹפּוֹ כִּמוֹ מַעִיל מִכֻּסָּה שְׁעָרוֹת. אוֹחֶזֶת: מַחֲזִיקָה.	כח. בְּרַמָּאוֹת קָנָה עָשׂוּ אֶת לְבוֹ שֶׁל יִצְחָק "וַיְהִי עָשׂוּ אִישׁ יוֹזֵעַ צִיד אִישׁ שָׂדֶה". בְּשֵׁתֵי דִרְכִּים פִּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ אֶת הַפֶּסוּק. פְּרוֹשׁ אֶחָד: עָשׂוּ הָיָה צִיד, הָיָה צֵד חַיּוֹת וְעוֹפּוֹת. זֶה הָיָה הַמִּקְצוֹעַ שָׁלוֹ, מִן הַצִּיד הַתִּפְרִינִס. הַפְּרוֹשׁ הַשֵּׁנִי: הוּא הָיָה יוֹדֵעַ צִיד, זֹאת אוֹמְרָת: הוּא יָדַע, אֵיךְ לְצוֹד לֵב אֲנָשִׁים בַּחֲנֻפָּה וּבִשְׁקָר. כִּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כִּי צִיד בְּפִיו". אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד: צִיד, יוֹדֵעַ לְצוֹד. אִישׁ תָּם: אִישׁ יָשָׁר, אוֹהֵב שְׁלוֹם. יוֹשֵׁב אֱהָלִים: רוֹעֵה צֹאן וְלוֹמֵד תּוֹרָה. כִּי צִיד בְּפִיו: יִצְחָק אָכַל מִן הַצִּיד שֶׁל עָשׂוּ. וּרְבֵקָה: אֲבֵל רִבְקָה. וַיִּזַּד יַעֲקֹב נָזִיד: יַעֲקֹב בִּשַׁל תְּבַשִּׁיל.

פרק כה	פסוקי התורה
וַעֲשׂוּ בָּא מִן הַשְּׂדֶה וְהוּא עֵינִי. ל. עֲשׂוּ אָמַר לְיַעֲקֹב: "תֵּן לִי לִבְלֹעַ, תֹּאכִיל אוֹתִי הֲרֵבָה, מִן הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה. כִּי עֵינִי אָנִי." לָכֵן קָרָאוּ אֶת שְׁמוֹ: אָדָם. לא. אָמַר יַעֲקֹב: "מָכַר לִי הַיּוֹם אֶת הַבְּכֹרֶה שְׁלֹף." לב. אָמַר עֲשׂוּ: "הִנֵּה אָנִי הוֹלֵךְ לָמוֹת, וְלָמָּה לִי בְּכֹרֶה?" לג. יַעֲקֹב אָמַר: "הַשְּׂבַע לִי הַיּוֹם." עֲשׂוּ נִשְׁבַּע לוֹ, וּמָכַר אֶת בְּכֹרְתּוֹ לְיַעֲקֹב. לד. וַיַּעֲקֹב נָתַן לְעֲשׂוֹ לֶחֶם וּנְזִיד עֲדָשִׁים. עֲשׂוּ אָכַל, שְׁתָּה, קָם וְהָלַךְ. עֲשׂוּ זָלַל בְּבְכֹרָה.	וַיָּבֹא עֲשׂוּ מִן הַשְּׂדֶה וְהוּא עֵינִי. ל. וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ אֶל יַעֲקֹב: "הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה, כִּי עֵינִי אָנֹכִי." עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ: אָדָם. לא. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב: "מִכְרָה כִּיּוֹם אֶת בְּכֹרְתְךָ לִי." לב. וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ: "הִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ לָמוֹת וְלָמָּה זֶה לִי בְּכֹרֶה?" לג. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב: "הַשְּׂבַע לִי כִּיּוֹם." וַיִּשְׁבַּע לוֹ, וַיִּמְכֹּר אֶת בְּכֹרְתּוֹ לְיַעֲקֹב. לד. וַיַּעֲקֹב נָתַן לְעֲשׂוֹ לֶחֶם וּנְזִיד עֲדָשִׁים. וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתַּ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ, וַיָּבֹז עֲשׂוּ אֶת הַבְּכֹרָה.

פָּרָק כִּז: יִצְחָק מְבָרֵךְ אֶת יַעֲקֹב וְאֶת עֲשׂוֹ

פס' א-ה: יִצְחָק קוֹרָא לְעֲשׂוֹ לִפְנֵי מוֹתוֹ
יִצְחָק בִּקֵּשׁ מֵעֲשׂוֹ, שְׂבִיָּא לוֹ צִיד מֵהַשְּׂדֶה,
וַיַּעֲשֶׂה לוֹ מִטְעָמִים, כְּדֵי שְׂיִצְחָק יְבָרֵךְ אֶת עֲשׂוֹ לִפְנֵי מוֹתוֹ.
וּרְבִקָּה שָׁמְעָה מֶה שֶׁאָמַר.

א. וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק
וַתִּבְהֶינ עֵינָיו מִרְאֵת
וַיִּקְרָא אֶת עֲשׂוֹ בְּנוֹ הַגָּדֹל,
וַיֹּאמֶר אֵלָיו: "בְּנִי."
וַיֹּאמֶר אֵלָיו: "הַנְּנִי."
ב. וַיֹּאמֶר:
הִנֵּה נָא זָקַנְתִּי,

א. כַּאֲשֶׁר הָיָה יִצְחָק זָקֵן,
עֵינָיו נֶעֱשׂוּ כִּהוּת, חֲלָשׁוֹת.
יִצְחָק קָרָא לְעֲשׂוֹ, בְּנוֹ הַגָּדֹל,
וַיֹּאמֶר אֵלָיו: "בְּנִי"
וַעֲשׂוֹ אָמַר: "הַנְּנִי"
ב. יִצְחָק אָמַר:
"זָקַנְתִּי"

אגדות חכמים	מילון
ל. רָשַׁע זֹלֵל, צָדִיק אוֹכֵל וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ אֶל יַעֲקֹב: "הֲלַעֲיִטְנִי נָא מִן הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה", אָמַר ר' זִירָא: פֶּתַח עֲשׂוּ אֶת פִּי כִּמוֹ גָּמֶל וַאֲמַר לַיַּעֲקֹב: "אֲנִי אֶפְתַּח אֶת פִּי, וְאֶתֶּה תִּהְיֶה שׁוֹפֵךְ אֶת הַנָּזִיד לְתוֹךְ גְּרוֹנִי". 	הֲלַעֲיִטְנִי נָא: תֵּן לִי לִבְלַע, תֹּאכִיל אוֹתִי הֶרְבֵּה. מִכְרָה פִּיּוֹם: מָכַר לִי הַיּוֹם. אֲנֹכִי הוֹלֵךְ לָמוֹת: אֲנִי צָיִד וְחַיִּי בִּסְכָנָה. (או: אֲנִי עוֹמֵד לָמוֹת מֵרֶב עֵיפוֹת וְרָעַב). וַיִּבֶז: זָלַז בַּבְּכוּרָה, בָּז לָהּ. פִּי זָקוֹ: כִּאֲשֶׁר הָיָה זָקוֹ. וַתִּבְהִינן: נַעֲשׂוֹת כְּהוֹת (חֻלְשׁוֹת).

פסוקי התורה	פרק כז
לֹא יִדְעֵתִי יוֹם מוֹתִי. ג. וְעַתָּה, שָׂא נָא כְלִידְךָ תְּלִידְךָ וְקִשְׁתְּךָ וְצֵא הַשָּׂדֶה וְצוּד לִי צִיד. ד. וַעֲשֵׂה לִי מִטְעָמִים כַּאֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי, וְהִבִּיֵּאתָ לִי וְאָכְלָה בְּעִבּוֹר תְּבָרֵכְךָ נַפְשִׁי בְּטָרֶם אָמוֹת. ה. וְרִבְקָה שָׁמְעָה בְּדִבְרֵי יִצְחָק אֶל עֲשׂוֹ בְנוֹ. וַיֵּלֶךְ עֲשׂוֹ הַשָּׂדֶה לְצוּד צִיד לְהִבִּיא.	וְלֹא יִדְעֵתִי מֵתִי אָמוֹת. ג. וְעִכְשָׁו, קַח אֶתְךָ אֶת כְּלֵי הַצִּיד שְׁלֶךְ, אֶת הַכְּלִי לַחֲצִים וְאֶת הַקֶּשֶׁת שְׁלֶךְ, צֵא לַשָּׂדֶה, וְצוּד לִי צִיד. ד. וַעֲשֵׂה לִי מִטְעָמִים כְּמוֹ שֶׁאֲנִי אוֹהֵב. הֵבֵא לִי וְאָכַלְתִּי, כְּדִי שְׂאֲבֹרֶךְ אוֹתְךָ לִפְנֵי שְׂאֵמוֹת." ה. וְרִבְקָה שָׁמְעָה, כְּשִׁדְּבַר יִצְחָק אֶל עֲשׂוֹ בְנוֹ. עֲשׂוֹ הֵלֵךְ לַשָּׂדֶה, לְצוּד צִיד וּלְהִבִּיא אוֹתוֹ לַיִצְחָק.

ו-יג: רִבְקָה קוֹרֵאת לַיִצְחָק

רִבְקָה שָׁמְעָה אֶת דְּבָרֵי יִצְחָק לַעֲשׂוֹ, וְאָמְרָה לַיִצְחָק,
שִׁבִּיֵּא שְׁנֵי גִדְיֵי עֲזִים. רִבְקָה רָצְתָה לְהַכִּין לַיִצְחָק מִטְעָמִים,
מִהָעֲזִים שֶׁאֶהֱבֶה, כְּדִי שִׁיַּעֲקֹב יִקְבֹּל אֶת בְּרַכְתּוֹ אָבִיו.
יַעֲקֹב חָשַׁשׁ, שִׁיַּצְחָק יִמְשֹׁשׁ אוֹתוֹ וְיִכְרֶה אוֹתוֹ, וְאִזּוּ יִקְבֹּל קָלָלָה בְּמָקוֹם בְּרָכָה.

ו. וְרִבְקָה אָמְרָה אֶל יַעֲקֹב בְּנֶה לֵאמֹר:
"הִנֵּה שָׁמְעֵתִי אֶת אֲבִיךָ
מְדַבֵּר אֶל עֲשׂוֹ אֶחִידְךָ,
לֵאמֹר:
ז. הִבִּיֵּאתָ לִי צִיד
וַעֲשֵׂה לִי מִטְעָמִים וְאָכְלָה
וְאֲבָרֵכְךָ לִפְנֵי יְהוָה
לִפְנֵי מוֹתִי.
ח. וְעַתָּה, בְּנִי, שְׁמַע בְּקוֹלִי,
לֵאשֶׁר אֲנִי מִצְוָה אֶתְךָ.
ט. לֵךְ נָא אֶל הַצֹּאן
וְקַח לִי מִשָּׁם
שְׁנֵי גִדְיֵי עֲזִים טוֹבִים
וְאֶעֱשֶׂה אֹתָם מִטְעָמִים לְאֲבִיךָ

ו. וְרִבְקָה אָמְרָה אֶל יַעֲקֹב בְּנֶה:
"הִנֵּה שָׁמְעֵתִי אֶת אֲבִיךָ
מְדַבֵּר אֶל עֲשׂוֹ אֶחִידְךָ,
וְאֹמֵר:
ז. הֵבֵא לִי צִיד
וַעֲשֵׂה לִי מִטְעָמִים וְאָכְלָה,
וְאֲבָרֶךְ אוֹתְךָ לִפְנֵי ה'
לִפְנֵי מוֹתִי.
ח. וְעִכְשָׁו, בְּנִי, שְׁמַע בְּקוֹלִי,
אֲנִי מִצְוָה אוֹתְךָ:
ט. לֵךְ נָא אֶל הַצֹּאן,
וְקַח לִי מִשָּׁם
שְׁנֵי גִדְיֵי עֲזִים טוֹבִים,
וְאֶעֱשֶׂה מֵהֶם מִטְעָמִים לְאֲבִיךָ

אגדות חכמים	מילון
ו. עֲשׂוּ הִזָּה צַד גַּם מִן הַגִּזְל. עֲשׂוּ אָמַר: "אִם אֶמְצֵא אֲבִיא, וְאִם לֹא - אֲבִיא מִן הַגִּזְל וּמִן הַחֲמִס." מִדּוּעַ עֲזָרָה רַבָּקָה לִיעֲקֹב אָמְרוּ חֲכָמִים: לֹא מִשּׁוּם שֶׁהִיְתָה רַבָּקָה אוֹהֶבֶת אֶת יַעֲקֹב יוֹתֵר מֵעֲשׂו עֲשֵׂתָה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה, אֶלָּא אָמְרָה: "לֹא יִכְנָס עֲשׂו וַיִּקְבֹּל אֶת הַבְּרָכָה וַיִּרְמָה אֶת אֲבִיו, כָּאֵלוּ הוּא, לֹא מָכַר אֶת הַבְּכוֹרָה לִיעֲקֹב אַחִיו."	שָׂא נָא: קַח אֶתְךָ. תְּלִיךָ: הַכְּלִי לְחֻצִּים. מִטְעָמִים: מֵאֲכָלִים טְעִימִים. בַּעֲבוּר: כְּדִי, לְמַעַן. בְּטָרִם: לִפְנֵי. וּבְרַכָּהּ: וּבִבְרָךְ אוֹתָךְ.

פרק כז	פסוקי התורה
כמו שהוא אוהב. י. תביא אותם לאביך והוא יאכל, כדי שיברך אותך לפני מותו". יא. יעקב אמר לרבה אמו: "הרי עשו אחי איש שעיר ואני איש חלק. יב. אולי ימשש אותי אבי ואהיה בעיניו כמרמה. ואביא עלי קללה ולא ברכה". יג. אמו אמרה לו: "עלי קללתך בני, אבל שמע בקולי ולך קח לי".	כאשר אהב. י. והבאת לאביך ואכל. בעבר אשר יברך לפני מותו". יא. ויאמר יעקב אל רבה אמו: "הן עשו אחי איש שער ואנכי איש חלק. יב. אולי ימשני אבי והייתי בעיניו כמתעתע. והבאתי עלי קללה ולא ברכה". יג. ותאמר לו אמו: "עלי קללתך בני. אך שמע בקלי ולך קח לי".

יד - יז: מה עשו רבה ויעקב

יעקב הביא מן העדר גדיים לרבה אמו.

רבה בשלה מטעמים ליצחק מהגדיים, והלבישה את יעקב בבגדים של עשו.
רבה כסתה את הידים ואת הצנאר של יעקב בעורות הגדיים.
רבה נתנה ליעקב את המטעמים ואת הלחם, כדי שיביא ליצחק אביו.

יד. וילך ויקח ויבא לאמו,

ותעש אמו מטעמים

כאשר אהב אביו.

טו. ותקח רבה את בגדי עשו בנה הגדל

החמדת

אשר אתה בבית,

ותלבש את יעקב, בנה הקטן.

טז. ואת ערת גדיי העזים

הלבישה על ידיו

ועל חלקת צנארו.

יז. ותתן את המטעמים

ואת הלחם אשר עשתה

ביד יעקב בנה.

יד. יעקב הלך, לקח והביא לאמו גדיים,

ואמו עשתה מטעמים

כמו שאהב אביו.

טו. רבה לקחה את הבגדים הנקיים

של עשו בנה הגדול,

שהיו אתה בבית,

והלבישה את יעקב בנה הקטן.

טז. ואת עורות הגדיים של העזים

הלבישה על ידיו

ועל צנארו החלק.

יז. רבה נתנה את המטעמים

ואת הלחם שעשתה

ביד יעקב בנה.

שְׁעִיר: מִכְסָּה שְׁעָרוֹת רַבּוֹת.
חֶלֶק: בְּלִי הַרְבֵּה שְׁעָרוֹת.
יִמְשֹׁשׁ: יִמְשֹׁשׁ אוֹתִי (כְּמוֹ
שֶׁהַעֲוִירִים עוֹשִׂים).
כְּמַתְעַתֵּעַ: כְּמַרְמֶה.

הַחֲמוּדוֹת: הַנְּקִיּוֹת,
הַבְּגָדִים הַנְּקִיִּים.

חֶלֶקֶת צִנְאָרִיו: צִנְאָרוֹ
הַחֶלֶק.
מִטְעָמִים: אֲכָל טַעֲמִים.

פרק כז

פסוקי התורה

יח - כז: יַעֲקֹב לִפְנֵי יִצְחָק

יִצְחָק מֵשֶׁשׁ אֶת יַעֲקֹב, וְחָשַׁב שְׂיַעֲקֹב הוּא עֹשֵׂה, וּבִרְכוּ.
יִצְחָק בִּקֵּשׁ אָכֹל מִן הַצִּיד, וַיַּעֲקֹב הִגִּישׁ לוֹ אָכֹל וַיֵּין.

יח. יַעֲקֹב בָּא אֶל אָבִיו, וְאָמַר:
"אָבִי!"

יִצְחָק אָמַר:

"הֲנִנִּי מִי אֶתָּה, בְּנִי?"

יט. יַעֲקֹב אָמַר אֶל אָבִיו:

"אֲנֹכִי עֹשֶׂה בְּכוֹרֶךָ,

עָשִׂיתִי כְּמוֹ שְׂדֵבֶרֶת אֵלַי.

קוֹם נָא וּשְׁב,

וְתֹאכַל מִן הַצִּיד שְׁלִי,

כְּדִי שֶׁתְּבָרֵךְ אוֹתִי."

כ. יִצְחָק אָמַר אֶל יַעֲקֹב:

"אֵיךְ זֶה מִהֲרַת לְמַצֵּא, בְּנִי?"

יַעֲקֹב אָמַר:

"כִּי ה' עָשָׂה שְׂאֲמָצָא צִיד בְּזַמַּן קָצֵר."

כא. יִצְחָק אָמַר אֶל יַעֲקֹב:

"בּוֹא נָא וְאִמְשֵׁשׁ אוֹתְךָ, בְּנִי,

וְאֶרְאֶה, אִם אֶתָּה הוּא בְּנִי עֹשֶׂה

אוֹ לֹא."

כב. יַעֲקֹב נָגַשׁ אֶל יִצְחָק אָבִיו,

וַיִּצְחָק מֵשֶׁשׁ אֶת יַעֲקֹב,

וְאָמַר:

"הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב

וְהַיָּדִים יָדֵי עֹשֶׂה."

כג. וַיִּצְחָק לֹא הִכִּיר אֶת יַעֲקֹב,

כִּי הַיָּדִים שָׁלוּ הָיוּ שְׁעִירוֹת

כְּמוֹ הַיָּדִים שֶׁל עֹשֶׂה, אָחִיו.

וַיִּצְחָק בָּרַךְ אֶת יַעֲקֹב.

כד. יִצְחָק אָמַר:

"אֶתָּה הוּא בְּנִי עֹשֶׂה?"

יַעֲקֹב עָנָה:

"אָנִי."

יח. וַיָּבֹא אֶל אָבִיו וַיֹּאמֶר:

"אָבִי"

וַיֹּאמֶר:

"הֲנִנִּי מִי אֶתָּה בְּנִי?"

יט. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל אָבִיו:

"אֲנֹכִי עֹשֶׂה בְּכֹרְךָ,

עָשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלַי.

קוֹם נָא שְׁבָה

וְאָכַלְהָ מִצִּידִי

בְּעֶבֶר תְּבָרֵכְנִי נַפְשֶׁךָ."

כ. וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל בְּנוֹ

"מַה זֶּה מִהֲרַת לְמַצֵּא, בְּנִי?"

וַיֹּאמֶר:

"כִּי הַקְּדָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶי."

כא. וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל יַעֲקֹב:

"וָגֶשֶׁה נָא וְאִמְשֵׁשׁ, בְּנִי,

הָאֶתָּה זֶה בְּנִי עֹשֶׂה,

אִם לֹא."

כב. וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל יִצְחָק אָבִיו,

וַיִּמְשָׁשֶׁהוּ.

וַיֹּאמֶר:

"הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב

וְהַיָּדִים יָדֵי עֹשֶׂה."

כג. וְלֹא הִכִּירוֹ

כִּי הָיוּ יָדָיו כִּידֵי עֹשֶׂה אָחִיו,

שְׁעֵרֹת,

וַיְבָרֶכְהוּ.

כד. וַיֹּאמֶר:

"אֶתָּה זֶה בְּנִי עֹשֶׂה?"

וַיֹּאמֶר:

"אָנִי."

(בר' כז, כח)

וַיִּתֵּן לָהֶם הָאֱלֹהִים מִטֵּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ

שָׁבָה: שָׁב.
וְאָכְלָה: וְאָכַל.
צִידִי: הַצִּיד שֶׁלִּי.

הִקְרָה: עָשָׂה שְׁמָשָׁהּ וַיִּקְרָה.

גִּשָּׂה נָא: תִּתְקַרֵּב בְּבִקְשָׁה.
וְאַמְשֹׁד: וְאַמְשַׁשׁ אוֹתָךְ.
אִם לֹא: אוֹ לֹא.

וַיִּמְשָׁהוּ: מָשַׁשׁ אוֹתוֹ.

פסוקי התורה	פרק כז
כה. ויאמר: "הגשה לי ואכלה מציד בני, למען תברכך נפשי." ויגש לו ויאכל ויבא לו יין וישת. כו. ויאמר אליו יצחק אביו: "גשה נא ושקה לי, בני." כז. ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכהו, ויאמר: "ראה, ריח בני פריח שדה אשר ברכו יהוה".	כה. יצחק אמר: "תגיש נא לי ואכל מן הציד של בני, כדי שאברך אותך," יעקב הגיש ליצחק ויצחק אכל והוא נתן ליצחק יין, ויצחק שתה. כו. יצחק אביו אמר ליעקב: "תגש אלי ותשק לי, בני." כז. יעקב נגש ונשק ליצחק. יצחק הרחיק את הריח של בגדיו. ויצחק ברך את יעקב, ואמר: "תראו, ריח בני כמו ריח השדה שה' ברך אותו".

כח - כט: יצחק מברך את יעקב

יצחק ברך את יעקב, ואמר לו, שה' יתן לו ארץ פוריה.
יצחק ברך את יעקב עוד, שיהיה חזק ויכבדו אותו גם במשפחה שלו וגם בעמים.

כח. "ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש. כט. יעבדוך עמים וישתחוו לך לאמים. הוה גביר לאחיד וישתחוו לך בני אמה אריך ארור ומברכך ברוך."	וכך ברך יצחק את יעקב: כח. "ה' יתן לך טל מן השמים ויבול טוב מן הארץ והרבה תבואה ויין. כט. העמים יכבדו אותך וישתחוו לך, תהיה שליט על אחיד ובני אמה ישתחוו לך. מי שיקלל אותך יהיה מקלל ומי שיברך אותך יהיה מברך."
---	---

וְאָכַלָּהּ: וְאָכַל.

וְשָׁקָה לִי: תִּשְׁקָה לִי.

רָאָה: הִנֵּה. תִּרְאֶה.

וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ: תְּבוּאָה שְׂמֵנָה.

דָּגָן: תְּבוּאָה (שְׁעוּשִׁים מִמֶּנָּה לֶחֶם).

וְתִירוֹשׁ: יַיִן חֹדֶשׁ.

הֹוֶה: תְּהִיָּה.

גִּבִּיר: אֲדוֹן, מוֹשֵׁל.

אוֹרֵרִיד: מִי שֶׁיִּקְלַל אוֹתָךְ.

ל-לח: עֲשׂוּ לִפְנֵי יִצְחָק

עֲשׂוּ בָּא אֶל יִצְחָק אָבִיו עִם מְטַעֲמִים, כְּדֵי שְׂאֲבִיו יִבְרָךְ אוֹתוֹ.
עֲשׂוּ צַעַק צַעֲקָה גְדוֹלָה וּמְרָה. עֲשׂוּ הִתְלוֹנֵן עַל שִׁיעָקֵב לִקְח מִמֶּנּוּ פְעֻמִּים
דְּבָרִים שֶׁהִגִּיעוּ לוֹ, אֶת הַבְּכוֹרָה וְאֶת הַבְּרָכָה; וּבִקֵּשׁ מֵאֲבִיו, יִצְחָק, שִׁיְבָרֶךְ גַּם אוֹתוֹ.

ל. וַיְהִי כִּאֲשֶׁר כָּלָה יִצְחָק
לְבָרֶךְ אֶת יַעֲקֹב,
וַיְהִי אֲדָּי יֵצָא יַעֲקֹב
מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו -
וַעֲשׂוּ אָחִיו בָּא מִצִּידוֹ.
לא. וַיַּעַשׂ גַּם הוּא מְטַעֲמִים
וַיָּבֵא לְאָבִיו.
וַיֹּאמֶר לְאָבִיו:
"יִקָּם אָבִי,
וַיֹּאכַל מִצִּיד בְּנוֹ,
בַּעֲבֹר תְּבַרְכֵנִי נַפְשִׁי."
לב. וַיֹּאמֶר לוֹ יִצְחָק אָבִיו:
"מִי אַתָּה?"
וַיֹּאמֶר:
"אֲנִי בְנֶךָ בְּכֹדֶךָ, עֲשׂוּ."
לג. וַיַּחֲדֵד יִצְחָק חֲרָדָה גְדוֹלָה עַד מָאֹד
וַיֹּאמֶר:
"מִי אֶפּוֹא הוּא,
הַצֵּד צִיד,
וַיָּבֵא לִי
וְאָכַל מִכָּל
בְּטָרִם תְּבוֹא
וְאִבְרָכְהוּ?
גַּם בְּרוּךְ יִהְיֶה."
לד. כִּשְׁמַע עֲשׂוּ אֶת דְּבָרֵי אָבִיו
וַיַּצַּעַק צַעֲקָה גְדוֹלָה וּמְרָה עַד מָאֹד
וַיֹּאמֶר לְאָבִיו:
"בְּרַכֵּנִי גַם אֲנִי, אָבִי."
לה. וַיֹּאמֶר:

ל. יִצְחָק גָּמַר
לְבָרֶךְ אֶת יַעֲקֹב.
מִיָּד לְאַחֵר שִׁיָּצָא יַעֲקֹב
מִיִּצְחָק אָבִיו,
בָּא עֲשׂוּ אָחִיו מִן הַצִּיד שָׁלוֹ.
לא. גַּם עֲשׂוּ עֲשֵׂה מְטַעֲמִים
וְהִבִּיא לְאָבִיו.
עֲשׂוּ אָמַר לְאָבִיו:
"קוּם נָא אָבִי
וְתֹאכַל מִן הַצִּיד שֶׁל בְּנֶךָ,
כְּדֵי שֶׁתְּבָרֶךְ אוֹתִי."
לב. אָמַר לוֹ יִצְחָק אָבִיו:
"מִי אַתָּה?"
עֲשׂוּ עָנָה:
"אֲנִי בְנֶךָ, הַבְּכוֹר שֶׁלָּךְ, עֲשׂוּ."
לג. יִצְחָק נִבְהַל בְּהִלָּה גְדוֹלָה מְאֹד
וַאֲמַר:
"אִם כֵּן, מִי הוּא
שֶׁצֵּד צִיד
וְהִבִּיא לִי
וְאָכַלְתִּי מִכָּל מַה שֶׁהִבִּיא לִי
לִפְנֵי שְׁבָאת
וּבִרְכַּתִּי אוֹתוֹ?
גַּם הוּא יִהְיֶה מְבָרָךְ."
לד. עֲשׂוּ שִׁמְעוּ אֶת דְּבָרֵי אָבִיו,
צַעַק צַעֲקָה גְדוֹלָה וּמְרָה מְאֹד
וַאֲמַר לְאָבִיו:
"בְּרֶךְ גַּם אוֹתִי, אָבִי."
לה. יִצְחָק אָמַר:

מילון

כֶּלֶה: גִּמַּר.

אָךְ יָצָא יָצָא: מִיַּד לְאַחֵר
שִׁפְצָא.

בַּעֲבוּר: בְּשִׁבִּיל, כְּדֵי שֶׁ.

וַיִּחְרַד: חָרַד, נִבְהַל, רָעַד.

אָפּוּא: אִם כֵּן.

בְּטָרִם תִּבּוֹא: לִפְנֵי שְׂבָאָת.

גַּם בְּרוּךְ יִהְיֶה: בִּרְכָתִי
אוֹתוֹ וּבִרְכָתִי תִתְקַיֵּם.

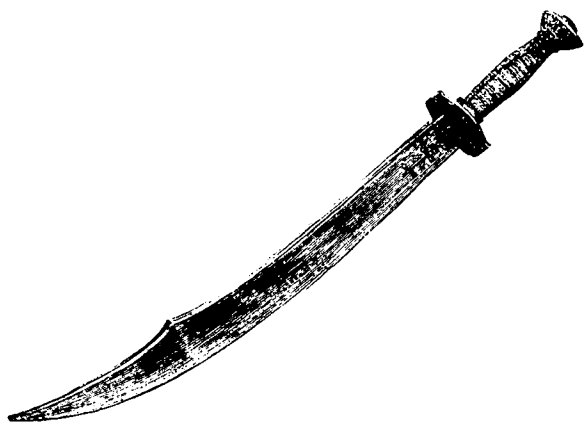
פסוקי התורה	פרק כז
"בא אחיד בְּמִרְמָה וַיִּקַּח בִּרְכָתוֹ." לו. וַיֹּאמֶר: "הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְּעָמִים? אֶת בְּכֹרְתִי לָקַח וְהִנֵּה עָתָה לָקַח בִּרְכָתִי." וַיֹּאמֶר: "הֲלֹא אֵצֶלְתָּ לִּי בְרָכָה?" לז. וַיַּעַן יִצְחָק וַיֹּאמֶר לַעֲשׂוֹ: "הֵן גִּבִּיר שְׁמֹתִי לָךְ וְאֵת כָּל אַחִיו נָתַתִּי לוֹ לַעֲבָדִים וְדָגָן וְתִירָשׁ סִמַּכְתִּיו וְלָכָה אִפּוּא מָה אַעֲשֶׂה בְּנִי." לח. וַיֹּאמֶר עֲשׂוֹ אֶל אָבִיו: "הַבְּרָכָה אַחַת הִיא לָךְ, אָבִי? בְּרַכְנִי גַם אֲנִי, אָבִי." וַיֵּשֶׁא עֲשׂוֹ קִלּוֹ וַיִּבֹד.	"אֲחִיד בָּא בְּדֶרֶךְ שֶׁל רְמָאוֹת וְלָקַח אֶת הַבְּרָכָה שֶׁלָּךְ." לו. עֲשׂוֹ אָמַר: "הֲאִם לָכֵן קָרָאוּ אֶת שְׁמוֹ יַעֲקֹב? כִּי רָמָה אוֹתִי, עָקַף אוֹתִי, כְּבָר פְּעָמִים, וְלָקַח אֶת הַבְּכוֹרָה, שֶׁהִיְתָה מְגִיעָה לִּי." וַעֲשׂוֹ אָמַר עוֹד: "הֲאִם לֹא הִשְׁאֲרַתְ לִי בְרָכָה?" לז. יִצְחָק עָנָה וַאֲמַר לַעֲשׂוֹ: "עֲשִׂיתִי אֶת יַעֲקֹב שְׁלִיט עָלֶיךָ וְכָל הָאֲחִים יִהְיוּ הָעֲבָדִים שֶׁלוֹ וְנָתַתִּי לוֹ מִזֶּן וַיֵּין, דָּגָן וְתִירוֹשׁ, וְלָךְ, אִם כֵּן, מָה אֶתֶּן, בְּנִי?" לח. עֲשׂוֹ אָמַר אֶל אָבִיו: "יֵשׁ לָךְ רַק בְּרָכָה אַחַת, אָבִי? בְּרַךְ גַּם אוֹתִי, אָבִי." וַעֲשׂוֹ הָרִים אֶת קוֹלוֹ, וּבָכָה.

לט-מ: יִצְחָק מְבָרֵךְ אֶת עֲשׂוֹ

יִצְחָק בָּרַךְ אֶת עֲשׂוֹ, שִׁיְהִיָּה לוֹ הַרְבֵּה אֲכָל
וְטַל מִן הַשָּׁמַיִם. עֲשׂוֹ יִצְטָרֵךְ לַהֲלַחֵם הַרְבֵּה,
וְאַחִיו יִשְׁלַט בּוֹ, עַד שֶׁהוּא יִשְׁתַּחֲרֵר מִמֶּנּוּ.

לט. וַיַּעַן יִצְחָק אָבִיו,
וַיֹּאמֶר אֵלָיו:
"הִנֵּה מִשְׁמַנִּי הָאָרֶץ יִהְיֶה מוֹשְׁבָךְ:
וּמִטַּל הַשָּׁמַיִם מַעַל.
מ. וְעַל חֲרִבֶּךָ תַּחֲיֶה
וְאֶת אֲחִידְךָ תַּעֲבֹד.
וְהִיָּה כְּאִשֶּׁר תִּרְיֹד
וּפְרִקְתָּ עָלָיו מַעַל צוֹאֲרֶךְ."

לט. עָנָה לוֹ יִצְחָק אָבִיו:
"יְהִיָּה לָךְ הַרְבֵּה אֲכָל
וְטַל מִן הַשָּׁמַיִם.
מ. תִּצְטָרֵךְ
לַהֲלַחֵם הַרְבֵּה
וְאַחִידְךָ יִשְׁלַט בָּךְ.
כְּאִשֶּׁר אַתָּה תִּמְשַׁל אוֹ תַּחֲלִישׁ אֶת אֲחִידְךָ
תִּשְׁתַּחֲרֵר מִן הַשְּׁלֹטוֹן שֶׁלוֹ."

אגדות חכמים	מילון
לז. מדוע יצא עשו לרדף אחרי יעקב? הקדים הקב"ה אותו יום את הערב, והיה עשו עומד בחשך, ולא היה יודע, להיכן הולך יעקב. אמר לו הקב"ה: "רצית להיות גבור?" וכשהגיע יעקב לירדן ועשו בעקבותיו, נתן יעקב מקלו בירדן, ונבקע לפניו, ועבר ביבשה. ויאמר ה' ליעקב: "אל תתירא מפניו, הנה אנכי עמך ושמרתך בכל אשר תלך". 	במרמה: ברמאות, בערמה. הכי: האם לכן? ויעקבני: רמה אותי. אצלת: השארת. סמכתינו: נתתי לו. ולכה: ולך. מעל: מלמעלה. תריד: תמשל, או תחליש את אחיך. ופרקת: תשבור. עלו: העל שלו.

מא - מו: מה קרה בגלל הברכה

עשו שָׁנָא אֶת יַעֲקֹב בְּגִלְל הַבְּרָכָה, וְרוּצָה לְהַרְגֹּתוֹ.
 רַבְּקָה שָׁמְעָה זֹאת, וְשָׁלְחָה אֶת יַעֲקֹב אֶל לְבֹן אָחִיהָ, עַד שֶׁעָשׂוּ יָרָגָע.
 וּלְיִצְחָק אָמְרָה: "אֵינֶנִּי רוּצָה שֶׁיַּעֲקֹב יִשָּׂא לוֹ אִשָּׁה מִבְּנוֹת חַת
 כְּמוֹ עָשׂוּ."

מא. עָשׂוּ שָׁנָא אֶת יַעֲקֹב, בְּגִלְל הַבְּרָכָה
 שְׂאָבִיו בָּרַךְ אוֹתוֹ.
 עָשׂוּ חָשֵׁב בְּלִבּוֹ:
 "מִתְקָרֵב יוֹם מוֹתוֹ שֶׁל אָבִי,
 וְאִזְ אֶהְרֹג אֶת יַעֲקֹב אָחִי."
 מב. סִפְרוּ לַרַבְּקָה,
 מַה שְּׂאָמַר עָשׂוּ, בְּנֵה הַגְדּוֹל,
 וְהִיא שָׁלְחָה,
 וְקִרְאוּ לְיַעֲקֹב, בְּנֵה הַקָּטָן.
 רַבְּקָה אָמְרָה לְיַעֲקֹב:
 "הִנֵּה עָשׂוּ אָחִיד
 רוּצָה לְהַרְגֹּתְךָ.
 מג. וְעַכְשָׁיו בְּנִי,
 שְׁמַע בְּקוֹלִי,
 קוּם, בָּרַח לֵךְ,
 אֶל אָחִי, לְבֹן, אֲשֶׁר בְּחָרוּ,
 מד. תֵּשֵׁב אִתּוֹ יָמִים אַחֲדִים,
 עַד שֶׁיַּעֲבֹר הַכַּעַס שֶׁל אָחִיד.
 מה. וְאָחִיד יִשְׁכַּח
 אֶת מַה שֶּׁעָשִׂיתָ לוֹ.
 וְאִזְ אֲשַׁלַּח אֵלֶיךָ
 וְאֶקַּח אוֹתְךָ מִשָּׁם.
 וְלָמָּה תִּמְוֹתוֹ לִי שְׁנֵיכֶם
 בְּיוֹם אֶחָד?"
 מו. רַבְּקָה אָמְרָה אֶל יִצְחָק:
 אֵינֶנִּי רוּצָה
 שֶׁיַּעֲקֹב יִקַּח לוֹ אִשָּׁה
 מִבְּנוֹת חַת, כְּמוֹ עָשׂוּ."

מא. וַיִּשְׁטֹם עָשׂוּ אֶת יַעֲקֹב עַל הַבְּרָכָה
 אֲשֶׁר בָּרַכּוֹ אָבִיו.
 וַיֹּאמֶר עָשׂוּ בְּלִבּוֹ:
 "יִקְרְבוּ יָמֵי אָבִל אָבִי.
 וְאֶהְרֹגָה אֶת יַעֲקֹב אָחִי."
 מב. וַיַּגֵּד לַרַבְּקָה
 אֶת דְּבָרֵי עָשׂוּ, בְּנֵה הַגְדּוֹל,
 וְתִשְׁלַח
 וְתִקְרָא לְיַעֲקֹב, בְּנֵה הַקָּטָן,
 וְתֹאמַר אֵלָיו:
 "הִנֵּה עָשׂוּ אָחִיד
 מִתְנַחֵם לְךָ לְהַרְגֹּתְךָ.
 מג. וְעַתָּה, בְּנִי,
 שְׁמַע בְּקוֹלִי,
 וְקוּם בָּרַח לֵךְ
 אֶל לְבֹן אָחִי חָרָה.
 מד. וַיֵּשֶׁבֶת עִמּוֹ יָמִים אַחֲדִים,
 עַד אֲשֶׁר תִּשׁוּב חֲמַת אָחִיד,
 מה. מַה. עַד שׁוּב אֵף אָחִיד מִמֶּךָ,
 וְשִׁכַּח אֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לוֹ
 וְשָׁלַחְתִּי
 וְלִקְחָתִיךָ מִשָּׁם.
 לָמָּה אֲשַׁכַּל גַּם שְׁנֵיכֶם
 יוֹם אֶחָד."
 מו. וְתֹאמַר רַבְּקָה אֶל יִצְחָק:
 "קִצְתִּי בְּחַיֵּי מִפְּנֵי בְנוֹת חַת.
 אִם לִקַּח יַעֲקֹב אִשָּׁה מִבְּנוֹת חַת,
 כְּאֵלֶּה מִבְּנוֹת הָאָרֶץ,
 לָמָּה לִּי חַיִּים?"

מילון

וַיִּשְׁטֹם: שָׂנָא.

יִקְרְבוּ יָמֵי אָבֶל אָבִי: יום מותו של אבי קרוב.

מִתְנַחֵם לֵךְ לַהֲרֹגָד: מִנַּחֵם אֶת עֲצָמוֹ בְּמַחֲשָׁבָה, שֶׁהוּא יִהְרֹג אוֹתָהּ.

תְּשׁוּבַת חֵמַת אַחִידָה: יַעֲבֹר הַכַּעַס שֶׁל אַחִידָה. אָף: כַּעַס.

אֲשַׁכֵּל גַּם שְׁנֵיכֶם: אֶאֱבֹד אֶת שְׁנֵיכֶם.

קִצְתִּי בַחַיִּי: מֵאִסְתִּי בַחַיִּי. מִפְּנֵי בְּנוֹת חַת: עָשׂוּ נָשָׂא לֹו נָשִׁים מִבְּנוֹת חַת. (כ"ו, ל"ד)

פרק כח

פסוקי התורה

חלום יעקב

א-ט: יעקב עוזב את בית אביו

יצחק מצוה על יעקב, ללכת לפדון ארם, ולקחת לו אשה מבנות לבן.

יצחק מברך את יעקב.

עשו לוקח לו לאשה את מחלת בת ישמעאל.

א. יצחק קרא ליעקב,

ברך אותו

וצוה עליו:

ב. "לא תקח אשה מבנות כנען.

קום לך, לפדון ארם

אל ביתו של בתואל, אבי אמך

וקח לך משם אשה

מבנות לבן, אחי אמך.

ג. וה' יברך אותך.

ויתן לך הרבה בנים ובני בנים

ויצאו ממך עמים רבים.

ד. ה' יתן לך את ברכת אברהם

לך, לבניך ולבניהם,

ותקבל בירשה את הארץ שאתה גר בה,

שנתן ה' לאברהם."

ה. יצחק שלח את יעקב

ויעקב הלך לפדון ארם,

אל לבן בן בתואל הארמי

אחי רבקה

אם יעקב ועשו.

ו. עשו ראה, שיצחק ברך את יעקב

ושלח אותו לפדון ארם

לקחת לו משם אשה.

וכשברך אותו,

צוה עליו כך:

"לא תקח אשה מבנות כנען."

ז. יעקב שמע בקול אביו ואמו

והלך לפדון ארם.

א. ויקרא יצחק אל יעקב

ויברך אתו, ויצוהו

ויאמר לו:

ב. "לא תקח אשה מבנות כנען.

קום לך פדנה ארם,

ביתה בתואל, אבי אמך

וקח לך משם אשה

מבנות לבן אחי אמך.

ג. ואל שדי יברך אתך

ויפרך וירבך

והיית לקהל עמים.

ד. ויתן לך את ברכת אברהם

לך ולזרעך אתך.

לרשתך את ארץ מגריך,

אשר נתן אלהים לאברהם."

ה. וישלח יצחק את יעקב,

וילך פדנה ארם,

אל לבן בן בתואל הארמי

אחי רבקה,

אם יעקב ועשו.

ו. וירא עשו כי ברך יצחק את יעקב

ושלח אתו פדנה ארם

לקחת לו משם אשה -

בברכו אתו,

ויצו עליו לאמר:

"לא תקח אשה מבנות כנען."

ז. וישמע יעקב אל אביו ואל אמו,

וילך פדנה ארם.

(ברי' כה, יב)

והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו

מילון

פדנה ארם: אל פדן ארם.
 ביתה: אל בית.

לקהל עמים: לשבטים
 רבים.

לרשתה: כדי שתירש.

פסוקי התורה	פרק כח
ח. וַיֵּרָא עֲשׂוֹ כִּי רָעוֹת בָּנוֹת כָּנְעַן בְּעֵינֵי יִצְחָק אָבִיו, ט. וַיִּלְדָּה עֲשׂוֹ אֶל יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת מַחְלַת בֵּת יִשְׁמָעֵאל בֶּן אֲבֵרָהָם, אָחוֹתוֹ שֶׁל נָבִיאוֹת, לוֹ לְאִשָּׁה בְּנוֹסָף לְנָשִׁים שְׁלוֹ.	ח. וַעֲשׂוֹ רָאָה, שְׁבָנוֹת כָּנְעַן רָעוֹת בְּעֵינֵי יִצְחָק אָבִיו. ט. עֲשׂוֹ הִלְךְ אֶל יִשְׁמָעֵאל בֶּן אֲבֵרָהָם וְלָקַח אֶת מַחְלַת בֵּת יִשְׁמָעֵאל בֶּן אֲבֵרָהָם, אָחוֹתוֹ שֶׁל נָבִיאוֹת, לוֹ לְאִשָּׁה בְּנוֹסָף לְנָשִׁים שְׁלוֹ.

י-טו: יַעֲקֹב חוֹלֵם חֲלוֹם

כְּשֶׁהִשְׁמַשׁ שָׁקְעָה, שָׁכַב יַעֲקֹב וְרָאִישׁוֹ עַל אֶבֶן.
בְּחֻלּוֹמוֹ רָאָה יַעֲקֹב סֵלֶם עוֹמֵד עַל הָאָרֶץ וְרָאִישׁוֹ מֵגִיעַ לַשָּׁמַיִם,
וְעַל הַסֵּלֶם מַלְאָכִי ה' עוֹלִים וְיוֹרְדִים.
ה' עָמַד עָלָיו וּבֵרַךְ אוֹתוֹ, שֶׁהָאָרֶץ תִּהְיֶה שְׁלוֹ,
שֶׁזָּרְעוּ יִהְיֶה רַב מְאֹד, וְה' יִהְיֶה אִתּוֹ.

י. וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע,
וַיִּלְדָּה חֲרֹנָה.
יא. וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, וַיָּלֶן שָׁם,
כִּי בָּא הַשֹּׁמֵשׁ.
וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם
וַיִּשֶׂם מִרְאֲשֹׁתָיו,
וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא.
יב. וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה,
סֵלֶם מַצֵּב אֶרֶצָה
וְרָאִישׁוֹ מֵגִיעַ
הַשָּׁמַיִמָּה
וְהִנֵּה
מַלְאָכִי אֱלֹהִים עֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ,
יג. וְהִנֵּה
יְהוָה נֹצֵב עָלָיו.
וַיֹּאמֶר:
"אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹרָהָם אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי
יִצְחָק,
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ
לֵךְ אֶתְנַנָּה וּלְזָרְעֶךָ.
יד. וְהִנֵּה זֶרְעֶךָ כֹּעֶפֶר הָאָרֶץ,

י. יַעֲקֹב יָצָא מִבְּאֵר שֶׁבַע,
וְהִלְךְ לַחֲרוֹ.
יא. יַעֲקֹב הִגִּיעַ לַמָּקוֹם וַיָּשָׁן שָׁם,
כִּי הִשְׁמַשׁ שָׁקְעָה.
יַעֲקֹב לָקַח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם
וַיִּשֶׂם מִתַּחַת לְרָאִישׁוֹ,
וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא.
יב. יַעֲקֹב חֲלָם,
שֶׁהַעֲמִידוֹ סֵלֶם עַל הָאָרֶץ
וְרָאִישׁוֹ מֵגִיעַ
אֶל הַשָּׁמַיִם
וְהִנֵּה
מַלְאָכִי ה' עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ.
יג. וְהִנֵּה
ה' עוֹמֵד עָלָיו זָקוּף.
ה' אָמַר:
"אֲנִי ה' אֱלֹקֵי אֲבֹרָהָם אָבִיךָ וְאֱלֹקֵי יִצְחָק,
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ
לֵךְ אֶתֵּן אוֹתָהּ, וּלְבָנֶיךָ וּלְבָנֵי בְנֶיךָ.
יד. בְּנֶיךָ וּבְנֵי בְנֶיךָ יִהְיוּ רַבִּים
כְּמוֹ עֹפֶר הָאָרֶץ

אגדות חכמים	מילון
י. צדיק משרה כבוד, יפי והדר על סביבתו אמרו חכמים: אפשר היה לכתוב: "וילך יעקב חרנה". מדוע כתוב: "ויצא יעקב"? והתשובה: יציאת צדיק מן העיר עושה רשם על המקום. כל זמן שהצדיק בעיר, הוא זיוה, הוא שבחה התפארת שלה. הוא הדרה, היפי שלה. כשעזב הצדיק את העיר, עזבו אותה האור, התפארת והיפי. יז. האבן לראש יעקב בפסוק י"ב כתוב "אבני" - אבנים ברבים, ובפסוק י"ח כתוב "האבן" - אבן ביחיד. על כן אמרו חכמים: התאספו כל האבנים במקום אחד, וכל אחת ואחת אומרת: "עלי יניח צדיק זה את ראשו". מיד עשאן הקב"ה אבן אחת; וזהו שנאמר: "ויקח את האבן, אשר שם מראשותיו".	ויפגע במקום: הגיע למקום. וילך: ישן. כי בא השמש: כי שקעה השמש. מאבני: אבן אחת מהאבנים שבמקום. מראשותיו: מתחת לראשו. מצב: העמידו אותו. השמימה: אל השמים. נצב: עומד זקוף וישר. אתנה: אתן אותה. לזרע: לבניד ולבני בניד.

פסוקי התורה	פרק כח
וּפְרַצְתָּ יָמָה וּקְדָמָה וְצַמְנָה וְנִגְבָּה; וּנְבָרְכֻךָ בְּךָ כָּל מִשְׁפַּחַת הָאָדָמָה וּבְזִרְעֶךָ. טו. וְהָיָה אֲנֹכִי עִמָּךְ וְשָׁמַרְתִּיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וְהִשְׁבַּתִּיךָ אֶל הָאָדָמָה הַזֹּאת, כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לְךָ.	וְתִרְחִיב אֶת הַגְּבֻלוֹת שְׁלֹךְ לְכוּן הַיָּם - לְמַעַרְב, לְכוּן מִזְרָח לְכוּן צָפוֹן וּלְכוּן הַנֶּגֶב, לְדָרוֹם. כָּל הָעַמִּים יִרְצוּ לִהְיוֹת מְבָרְכִים כְּמוֹךָ וּכְמוֹ בְּנִיךָ וּבְנֵי בְנִיךָ. טו. וְאֲנִי אֲתֵּךְ. אֲשָׁמַר אוֹתְךָ בְּכָל מְקוֹם שֶׁתֵּלֵךְ, וְאֲשִׁיב אוֹתְךָ אֶל הַמְּקוֹם הַזֶּה; כִּי לֹא אֶעֱזָב אוֹתְךָ, עַד שְׁאַעֲשֶׂה אֶת כָּל מַה שְׁאִמַּרְתִּי לְךָ.

טז - יט : יַעֲקֹב מִתְעוֹרֵר מִשְׁנָתוֹ

יַעֲקֹב הִתְעוֹרֵר מִשְׁנָתוֹ, הַקִּים מִצְבֵּה לְזִכְרוֹן,
וְקָרָא לַמְּקוֹם בֵּית אֵל.

טז. יַעֲקֹב הִתְעוֹרֵר מִשְׁנָתוֹ, וְאָמַר:
"בְּאֵמֶת

יֵשׁ ה' בַּמְּקוֹם הַזֶּה
וְאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי"

יז. יַעֲקֹב הִרְגִישׁ פֶּחַד וְכַבֻּד,
וְאָמַר:

"מַה נוֹרָא

הַמְּקוֹם הַזֶּה!

וְדָאִי בֵּית אֱלֹהִים הוּא

וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם."

יח. יַעֲקֹב קָם בַּבֹּקֶר מִקֵּדֶם,

לָקַח אֶת הָאֶבֶן

אֲשֶׁר שָׁם מִתַּחַת לְרֹאשׁ שְׁלוֹ,

וַעֲשָׂה אוֹתָהּ מִצְבֵּה לְזִכְרוֹן,

וְשָׁפַךְ שֶׁמֶן מִתּוֹךְ כָּלִי עַל רֹאשׁ הַמִּצְבֵּה.

יט. יַעֲקֹב קָרָא אֶת שֵׁם הַמְּקוֹם הַהוּא:

בֵּית אֵל.

וּקִדֵּם הָיָה שֵׁם הָעִיר לוֹז.

טז. וַיִּיקֶץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ, וַיֹּאמֶר:

"אֲבֹן

יֵשׁ ה' בַּמְּקוֹם הַזֶּה

וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי."

יז. וַיִּירָא

וַיֹּאמֶר:

"מַה נוֹרָא

הַמְּקוֹם הַזֶּה!

אִין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים

וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם."

יח. וַיִּשָּׁם יַעֲקֹב בַּבֹּקֶר

וַיִּקַּח אֶת הָאֶבֶן,

אֲשֶׁר שָׁם מִרְאשֵׁתִּיו

וַיִּשָּׂם אוֹתָהּ מִצְבֵּה

וַיִּצַק שֶׁמֶן עַל רֹאשָׁהּ.

יט. וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמְּקוֹם הַהוּא

בֵּית-אֵל.

וְאוֹלָם לוֹז שֵׁם הָעִיר לְרֹאשָׁנָה.

מילון

וּפְרָצָת: תִּרְחִיב אֶת
הַגְּבוּלוֹת שְׁלֶךְ.
יָמָה: לְמַעַרְב.
קִדְמָה: לְמִזְרָח.
נִגְבָּה: לְדָרוֹם.

דִּבַּרְתִּי לָךְ: הִבְטַחְתִּי לָךְ.

אָכֵן: בְּאַמֶּת.

וַיִּירָא: פָּחַד.

וַיִּשָּׁעֶם: קָם מִקֹּדֶם בְּבִקְרָה.
מִצְבָּה: אֶבֶן שְׁמַעֲמִידִים,
כְּדִי לִזְכֹּר דְּבַר חָשׁוּב.
לְמַלְכָּה יֵשׁ פְּרוּשׁ אַחֵר,
שֶׁלֹּא שִׁיד לְפָרֶק: אֶבֶן
שְׁמַעֲמִידִים עַל קֶבֶר שֶׁל
מֵת.

וַיִּצָּק: שָׁפַךְ נוֹזֵל מִתּוֹךְ כְּלִי
עַל מִשְׁהוֹ.

פרק כח

פסוקי התורה

כ-כב: יַעֲקֹב נֹדֵד נָדָר

יַעֲקֹב נֹדֵד, נִשְׁבַּע, שֶׁאִם ה' יִשְׁמֹר עָלָיו בְּדַרְכּוֹ, וַיִּתֵּן לוֹ לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבִגְד לְלַבֵּשׁ,
וַיָּשִׁיב אוֹתוֹ בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִיו, יִהְיֶה ה' לוֹ לֵאלֹהִים,
וַיַּעֲקֹב יִתֵּן לַה' מַעֲשֶׂר.

כ. יַעֲקֹב נֹדֵד נָדָר, וַאֲמַר:

"אִם יִהְיֶה ה' אִתִּי

וַיִּשְׁמֹר אוֹתִי בְּדַרְכּוֹ הַזֶּה

אֲשֶׁר אֲנִי הוֹלֵךְ בּוֹ,

וַיִּתֵּן לִי

לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבִגְד לְלַבֵּשׁ,

כא. וַאֲשׁוּב בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי,

יִהְיֶה ה' לִי לֵאלֹקִים.

כב. וְהָאֵבֶן הַזֹּאת, שֶׁשִּׁמְתִּי מִצְבָּה,

תִּהְיֶה בֵּית ה'.

מִכָּל מָה שֶׁה' יִתֵּן לִי,

אֶתֵּן לַה' עֲשִׂירִית מִמֶּנּוּ."

כ. וַיִּדֹּד יַעֲקֹב נָדָר, לֵאמֹר:

"אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי

וַיִּשְׁמְרֵנִי בְּדַרְכּוֹ הַזֶּה,

אֲשֶׁר אֲנִכִּי הוֹלֵךְ,

וַיִּתֵּן לִי

לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבִגְד לְלַבֵּשׁ.

כא. וַיִּשְׁבְּתִי בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי;

וְהָיָה ה' לִי לֵאלֹהִים.

כב. וְהָאֵבֶן הַזֹּאת, אֲשֶׁר שִׁמְתִּי מִצְבָּה

יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים

וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי,

עֲשֶׂה אֶעֱשֶׂנּוּ לָךְ:"

	מילון
	וַיֵּדֶר נָדָר: נִשְׁבַּע שְׁבוּעָה. עֲמָדִי: אֲתִי. עָשָׂר אֲעֲשֶׂנּוּ לָךְ: מְכַל עֲשֶׂרָה אֲתֵּן לָךְ אֶחָד (מֵעֶשֶׂר).

פרק לז

פסוקי התורה

מְכִירַת יוֹסֵף

א-יא: יוֹסֵף הַנַּעַר וְאָחִיו

יַעֲקֹב-יִשְׂרָאֵל אָהַב אֶת יוֹסֵף, עָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פָּסִים, וְהָאָחִים שָׂנְאוּ אוֹתוֹ.
יוֹסֵף רָעָה עִם אָחִיו בְּצֹאן, וְסָפַר לְאָבִיו עַל אָחִיו דְּבָרִים לֹא יָפִים.
יוֹסֵף חָלַם, שֶׁהוּא שׁוֹלֵט עַל אָחִיו, וְסָפַר לָהֶם. הָאָחִים הוֹסִיפוּ לְשָׂנֹא אוֹתוֹ.
יוֹסֵף סָפַר אֶת הַחֲלוֹם הַשֵּׁנִי גַם לְאָבִיו, וְאָבִיו כָּעַס עָלָיו וְזָכַר אֶת הַדָּבָר.

א. יַעֲקֹב יָשָׁב בְּאֶרֶץ שֹׁגֵר בְּהָ אָבִיו,
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן.

ב. זֶה סִפּוּר קוֹרוֹת חַיָּיו שֶׁל יַעֲקֹב:
יוֹסֵף בֶּן שִׁבְע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה,
הָיָה רוֹעֶה עִם אָחִיו בְּצֹאן.
וְהוּא נַעַר,

שֶׁגָּדַל עִם בְּנֵי בִלְהָה
וְעִם בְּנֵי זִלְפָּה,
הַנְּשִׁים שֶׁל אָבִיו.

וְיוֹסֵף נָהָג לְסַפֵּר עֲלֵיהֶם לְאָבִיו
דְּבָרִים לֹא יָפִים.

ג. יִשְׂרָאֵל-יַעֲקֹב, אָהַב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו,
כִּי נִוְלַד לוֹ בְּשֶׁהָיָה זָקֵן;
וְהוּא עָשָׂה לְיוֹסֵף כְּתֹנֶת פָּסִים.

ד. הָאָחִים שֶׁל יוֹסֵף רָאוּ,
שְׂאוֹתוֹ אָהַב אֲבִיהֶם מִכָּל הָאָחִים,
וּשְׂנְאוּ אוֹתוֹ

וְלֹא יָכְלוּ לִזְמַר לוֹ שְׁלוֹם.
ה. יוֹסֵף חָלַם חֲלוֹם
וְסָפַר לְאָחִיו,

וְהֵם הוֹסִיפוּ לְשָׂנֹא אוֹתוֹ.
ו. יוֹסֵף אָמַר לְאָחִיו:

"שִׁמְעוּ נָא אֶת הַחֲלוֹם הַזֶּה
אֲשֶׁר חֲלַמְתִּי.

ז. אֲנַחְנוּ אוֹסְפִים וְקוֹשְׁרִים שִׁבְלִים
וְעוֹשִׂים מֵהֶן אֱלָמוֹת, חֲבִילוֹת שֶׁל תְּבוּאָה
בְּשָׂדֶה,
וְהֵנָּה,

א. וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו,
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן.

ב. אֱלֹהֵי תַלְדוֹת יַעֲקֹב:
יוֹסֵף בֶּן שִׁבְע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה
הָיָה רוֹעֶה אֶת אָחִיו בְּצֹאן.
וְהוּא נַעַר

אֶת בְּנֵי בִלְהָה
וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה
נְשֵׁי אָבִיו

וַיִּבֶּא יוֹסֵף אֶת דְּבָרָתָם רוֹעֶה
אֶל אֲבִיהֶם.

ג. וַיִּשְׂרָאֵל אָהַב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו,
כִּי בֶן-זָקִנִים הוּא לוֹ,
וַעֲשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פָּסִים.

ד. וַיֵּרְאוּ אָחִיו
כִּי אִתּוֹ אָהַב אֲבִיהֶם מִכָּל אָחִיו,
וַיִּשְׂנְאוּ אִתּוֹ

וְלֹא יָכְלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלוֹם.
ה. וַיַּחֲלֹם יוֹסֵף חֲלוֹם
וַיַּגִּד לְאָחִיו

וַיּוֹסִפוּ עוֹד שָׂנֹא אִתּוֹ.
ו. וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם:

"שִׁמְעוּ נָא הַחֲלוֹם הַזֶּה
אֲשֶׁר חֲלַמְתִּי:

ז. וְהֵנָּה
אֲנַחְנוּ מֵאֱלָמִים אֱלָמִים
בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה,
וְהֵנָּה

אגדות חכמים	מילון
ב. יוסף לא התגאה, והתחבר עם בני השפחות "והוא נער את בני בלהה ובני זלפה." מכיון שהיו אחיו מבזים את בני השפחות, היה הוא מתקרב אליהם, ומתחבר עמם. יא. ואביו שמר את הדבר בלבו אמרו חכמינו: לקח יעקב קולמוס (עט עשוי מעץ) וכתב באיזה יום, באיזה שעה ובאיזה מקום חלם יוסף את חלומו. הוא ידע, שעתידיים הדברים להתקיים. ויש חכמים שהוסיפו ואמרו: רוח הקדש היתה מתערבת ואומרת לו לשמר את הדברים, בזכרון, כי הם עתידיים להגיע. 	את אחיו: עם אחיו. דבה: דבורים לא יפים, שמשפרים על מישור. בן זקונים: בן שנולד ליעקב, כשהיה זקן. בתנת פסים: בגד יפה ויקר בצבעים שונים. דברו לשלום: לדבר אליו דברי שלום וידידות. מאלמים אלמות: אוספים וקושרים שבלים, ועושים מהן חבילות של תבואה.

פסוקי התורה	פרק לז
קָמָה אֱלֹמָתִי וְגַם נִצָּבָה, וְהִנֵּה תִּסְבִּינָה אֱלֹמָתֶיכֶם וּתְשַׁתְּחוּן לְאֱלֹמָתִי. ח. וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֶחָיו: "הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ? אִם מִשׁוֹל תִּמְשָׁל בָּנוּ?" וַיֹּסֶפוּ עוֹד שְׁנֵי אוֹתוֹ עַל חִלּוּמָיו וְעַל דְּבָרָיו. ט. וַיַּחֲלֹם עוֹד חֲלוֹם אֲחֵר, וַיְסַפֵּר אוֹתוֹ לְאֶחָיו, וַיֹּאמֶר: "הִנֵּה הַשָּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד־עֶשֶׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי." י. וַיְסַפֵּר אֶל אָבִיו וְאֶל אֶחָיו, וַיַּגֵּד בּוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר לוֹ: "מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה, אֲשֶׁר חִלְמָתָ? הֲאִם נִבְּוא, אֲנִי וְאַמְדָּ וְאַחִידָּ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לָךְ אֶרְצָה?" יא. וַיִּקְנְאוּ בּוֹ אֶחָיו, וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדָּבָר.	קָמָה הָאֱלֹמָה שְׁלִי וְנִעְמְדָה זְקוּפָה וַיִּשָּׁרָה; וְהִנֵּה הָאֱלֹמֹת שְׁלָכֶם עָמְדוּ מִסְבִּיב לְאֱלֹמָה שְׁלִי וְהִשְׁתַּחֲוּוּ. ח. הָאֲחִים אָמְרוּ לוֹ: "הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ? אוֹ מִשׁוֹל תִּמְשָׁל בָּנוּ?" וְהֵם הִמְשִׁיכוּ לִשְׁנֵי אוֹתוֹ עַל הַחֲלוּמוֹת שְׁלוֹ וְעַל הַדְּבָרִים שֶׁאָמַר. ט. יוֹסֵף חָלֵם עוֹד חֲלוֹם אֲחֵר, סִפֵּר אוֹתוֹ לְאֶחָיו, וְאָמַר: "חִלְמָתִי עוֹד חֲלוֹם: וְהִנֵּה הַשָּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד־עֶשֶׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי." י. הוּא סִפֵּר אֶת הַחֲלוֹם לְאָבִיו וּלְאֶחָיו. אָבִיו גָּעַר בּוֹ, וְאָמַר לוֹ: "מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה שֶׁחִלְמָתָ? הֲאִם נִבְּוא, אֲנִי וְאַמְדָּ וְאַחִידָּ וְנִשְׁתַּחֲוֶה לָךְ אֶרְצָה?" יא. הָאֲחִים קִנְאוּ בּוֹ, וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדָּבָר בְּלִבּוֹ.

יב - כח: יוסף בדותן

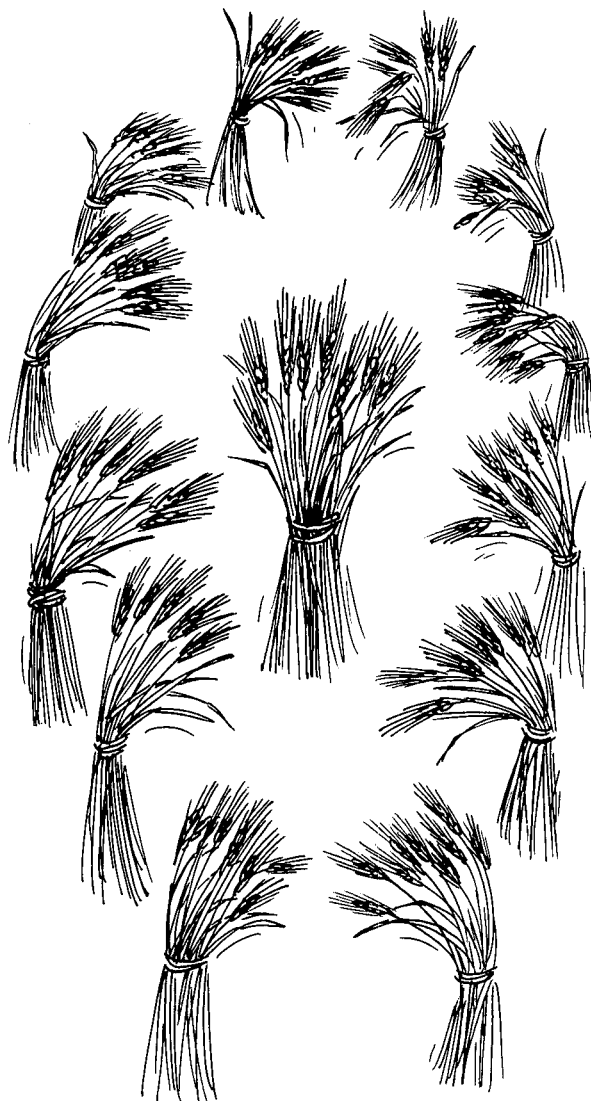
נֶעֱקֵב שָׁלַח אֶת יוֹסֵף לְדוֹתָן אֶל אֶחָיו. הָאֲחִים רָאוּ אֶת יוֹסֵף מִרְחוֹק, וְרָצוּ לְהִרְגוֹ אוֹתוֹ.
רְאוּבֵן שָׁמַע מָה שֶׁאָמְרוּ הָאֲחִים, וְרָצָה לְהַצִּיל אֶת יוֹסֵף.
הוּא הֵצִיעַ לְהַשְׁלִיד אוֹתוֹ אֶל הַבּוֹר. הָאֲחִים זָרְקוּ אֶת יוֹסֵף לַבּוֹר, וְרָצוּ לְהִרְגוֹ אוֹתוֹ.
יְהוֹדָה הֵצִיעַ לְמַכּוֹר אוֹתוֹ, וְהֵם מָכְרוּ אוֹתוֹ לְשִׁירָת יִשְׁמַעְאֵלִים, שֶׁלְקָחָה אוֹתוֹ לְמִצְרַיִם.

יב. וַיִּלְכּוּ אֶחָיו
לְרַעוֹת אֶת צֹאן אֲבִיהֶם בְּשָׂכֶם.

יב. הָאֲחִים הִלְכוּ
לְרַעוֹת אֶת צֹאן אֲבִיהֶם בְּשָׂכֶם.

מילון

נצבה: נעמדה זקופה
וישרה.
תסבינה: הקיפו, עמדו
מסביב.

נער: נזף, דבר בכעס אל
מישהו.

שמר את הדבר: בלבב.

פסוקי התורה	פרק לז
יג. וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף: "הֲלוֹא אֲחִיד רָעִים בְּשִׁכְּם, לָכֵה וְאַשְׁלַחְךָ אֵלֵיהֶם." וַיֹּאמֶר לוֹ: "הֲנִנִי." יד. וַיֹּאמֶר לוֹ: לֵךְ נָא, רְאֵה אֶת שְׁלוֹם אֲחִיד וְאֶת שְׁלוֹם הַצֹּאן וְהַשְׁבֵּנִי דָּבָר." וַיִּשְׁלַחְהוּ מַעֲמֶק חֲבֵרוֹן וַיָּבֹא שָׂכְמָה. טו. וַיִּמָּצְאוּהוּ אִישׁ וְהָיָה תַּעֲהָ בַּשָּׂדֶה וַיִּשְׁאַלְהוּ הָאִישׁ לֵאמֹר: "מָה תִּבְקֹשׁ?" טז. וַיֹּאמֶר: "אֶת אֲחִי אֲנֹכִי מִבְּקֹשׁ. הֲגִידָה נָא לִי, אֵיפֹה הֵם רֹעִים?" יז. וַיֹּאמֶר הָאִישׁ: "נִסְעוּ מִזֶּה, כִּי שָׁמַעְתִּי אֲמָרִים: "נִלְכֶּה דַּתְיָנָה". וַיֵּלֶךְ יוֹסֵף אַחֵר אָחִיו וַיִּמָּצְאוּם בְּדֹתָן. יח. וַיֵּרְאוּ אֹתוֹ מֵרֶחֶק, וַיִּבְטְרוּם יִקְרַב אֵלֵיהֶם וַיִּתְנַבְּלוּ אֹתוֹ לְהַמִּיתוֹ. יט. וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו: "הִנֵּה בָעַל הַחֲלוּמוֹת הַלְּזָה בָּא. כ. וְעַכְשָׁיו, בּוֹאוּ וְנַהַרְגֵהוּ וְנִשְׁלִיךְ אֹתוֹ בְּאֶחָד הַבּוֹרוֹת, וְנֹאמַר: חַיָּה רָעָה אָכְלָה, טָרְפָה אֹתוֹ. וְנִרְאָה מִה יֵצֵא מִן הַחֲלוּמוֹת שְׁלוֹ."	יג. יִשְׂרָאֵל אָמַר לְיוֹסֵף: "הָאֲחִים שְׁלַךְ רֹעִים בְּשִׁכְּכֶם. אֲנִי שׁוֹלַח אוֹתְךָ אֵלֵיהֶם." יוסף אָמַר: "הֲנִנִי [אֲנִי מוֹכֵן]." יד. יִשְׂרָאֵל אָמַר: "לֵךְ נָא, רְאֵה מָה שְׁלוֹם הַצֹּאן וְתַחֲזֹר לְסַפֵּר לִי מָה שְׁלוֹמָם." יִשְׂרָאֵל שָׁלַח אֶת יוֹסֵף מִמַּעֲמֶק חֲבֵרוֹן וְהוּא בָּא לְשִׁכְּכֶם. טו. יוסף תָּעָה בַּשָּׂדֶה וּמָצָא אוֹתוֹ אִישׁ. הָאִישׁ שָׁאַל אוֹתוֹ: "מָה אַתָּה מִחְפֹּשׁ?" טז. יוסף אָמַר: "אֶת הָאֲחִים שְׁלִי אֲנִי מִחְפֹּשׁ. הֲגִיד נָא לִי, אֵיפֹה הֵם רֹעִים?" יז. הָאִישׁ אָמַר: "נִסְעוּ מִפֹּה. שָׁמַעְתִּי אוֹתָם אֲמָרִים: "נִלְךְ לְדֹתָן". יוסף הֵלַךְ אַחֲרֵי הָאֲחִים שְׁלוֹ וּמָצָא אוֹתָם בְּדֹתָן. יח. הָאֲחִים רָאוּ אוֹתוֹ מֵרֶחֶק, וַלְפָּנָי שֶׁהִתְקַרַּב אֵלֵיהֶם, חָשְׁבוּ עָלָיו מַחְשְׁבוֹת רָעוֹת וַתִּכְנְנוּ לְהַרְגוֹ אוֹתוֹ. יט. הָאֲחִים אָמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו: "הִנֵּה בָעַל הַחֲלוּמוֹת הַזֶּה בָּא. כ. וְעַכְשָׁיו, בּוֹאוּ וְנַהַרְגֵהוּ וְנִשְׁלִיךְ אֹתוֹ בְּאֶחָד הַבּוֹרוֹת, וְנֹאמַר: חַיָּה רָעָה אָכְלָה, טָרְפָה אֹתוֹ. וְנִרְאָה מִה יֵצֵא מִן הַחֲלוּמוֹת שְׁלוֹ."

אגדות חכמים	מילון
יב. יוסף קים מצות כבוד אב "ויאמר: הנני". אמר ר' חייא בר חנינא: הדברים הללו, היה יעקב נזכר, לאחר שיוסף לא חזר. והיה מרגיש כאלו חתכו את מעיו (בטנו) כי אמר: "יודע היה יוסף, שאחיו שונאים אותו, אף על פי כן אמר: "הנני" והלך לראותם."	לכה: לך. השיבני דבר: תספר לי מה שלומם. שכמה: לשכם. תועה: יוסף תעה בדרך, לא ידע לאיזה כוון ללכת. מה תבקש? - מה תחפש? נסעו מזה: הלכו מכאן. דוּתִינָה: לדותן. ויתנכלו: חשבו עליו, זממו עליו מזמות רעות. הלזה: הזה, או ההוא. אכלתהו: אכלה, טרפה אותו.

פרק לז	פסוקי התורה
כא. ראובן שמע את אחיו, הציל את יוסף מידם, ואמר: "לא נהרג אותו". כב. ראובן אמר אליהם: "אל תהרגו אותו. השליכו אותו אל הבור הזה, אשר במדבר, ואל תהרגו אותו". ראובן רצה להציל את יוסף מידי אחיו, ולחשיב אותו אל אביו. כג. כשבא יוסף אל האחים שלו, הפשיטו מיוסף את הכתנת שלו, את כתנת הפסים שעליו. כד. הם לקחו אותו והשליכו אותו אל הבור, והבור ריק אין בו מים. כה. האחים ישבו לאכל לחם. הרימו את עיניהם וראו והנה שירה של ישמעאלים באה מגלעד והגמלים שלהם נושאים בשמים. והם הולכים למצרים. כו. יהודה אמר לאחיו: "מה נרויח אם נהרג את אחינו ולא נגלה שרצחנו אותו?" כז. בואו ונמכר אותו לישמעאלים וידנו לא תהיה בו, כי אחינו בשרנו הוא." והאחים שמעו בקולו. כח. אנשים מדינים סוחרים עברו, ואחיו משכו והעלו את יוסף מן הבור. הם מכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף והישמעאלים הביאו את יוסף למצרים.	כא. וישמע ראובן ויצלהו מידם, ויאמר: "לא נפנו נפש". כב. ויאמר אליהם ראובן: "אל תשפכו דם! השליכו אותו אל הבור הזה אשר במדבר, ויד אל תשלחו בו". למען הציל אתו מידם, להשיבו אל אביו. כג. ויהי כאשר בא יוסף אל אחיו, ויפשיטו את יוסף את כתנתו, את כתנת הפסים אשר עליו, כד. ויקחהו וישליכו אותו הברה, והבור ריק אין בו מים. כה. והאחים ישבו לאכל לחם. והרימו את עיניהם וראו והנה ארחות ישמעאלים באה מגלעד, וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט. והלכים להוריד מצרימה. כו. ויאמר יהודה אל אחיו: "מה בצע פי נהרג את אחינו וכסינו את דמו?" כז. לכו ונמכרנו לישמעאלים וידנו אל תהי בו, פי אחינו בשרנו הוא". וישמעו אחיו. כח. ויעברו אנשים מדינים סוחרים, וימשכו ויעלו את יוסף מן הבור, וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף. ויביאו את יוסף מצרימה.

(בר' לו, כה)

וַיֵּרָאוּ, וַהֲנֵה אֲרֻחַת יִשְׁמַעְאֵלִים בָּאָה מִגִּלְעָד

כה. ה' הגן על יוסף הצדיק

"נכאת צרי ולוט"
אמרו חכמים:
אין מנהגם של ישמעאלים להופיל בשמים.
בדרך כלל,
היו מובילים נפט ועטרון (זפת).
וזמן ה' לפניהם שירה
של גמלים,
שהובילה בשמים וכל ריחות טובים,
שלא ימות מריח הגמלים
ומריח העטרון.

לֹא נָפְנוּ נֶפֶשׁ: לֹא נִהְרַג
אוֹתוֹ.

אֶל תִּשְׁפְּכוּ דָם: אֶל תִּהְרָגוּ
אוֹתוֹ.

וַיָּד אֶל תִּשְׁלַחוּ בּוֹ: אֶל
תִּהְרָגוּ אוֹתוֹ.

הַבּוֹרָה: אֶל הַבּוֹר.

אֲרֻחָה: שִׁירָה.

נִכְאָת וְצָרִי וְלוֹט: בְּשָׁמִים.
מִצְרִימָה: לְמִצְרַיִם.

מָה בָּצַע: מָה הִתּוֹעֵלְתָּ?

וַיִּשְׁמְעוּ אֲחָיו: קִבְּלוּ אֶת
עֲצַת יְהוֹדָה.

בַּעֲשָׂרִים כֶּסֶף: בַּעֲשָׂרִים
שִׁקְלֵי כֶּסֶף.

וַיָּבִיאוּ: הִישְׁמַעְאֵלִים.

כט - לו: האחים מביאים את כתנת הפסים ליעקב

ראובן חזר אל הבור, וראה שיוסף איננו שם. ראובן הצטער מאד. האחים טבלו את כתנת הפסים של יוסף בדמו של תיש ששחטו, והביאו אותה ליעקב. יעקב הבין, שחיה רעה טרפה את יוסף, קרע את שמלותיו, והתאבל על יוסף כל ימיו.

כט. ראובן חזר אל הבור

והנה יוסף אינו בבור.

ראובן קרע את בגדיו.

ל. ראובן חזר אל אחיו, ואמר:

"הילד איננו,

ואני, אנה אני בא!"

לא. האחים לקחו את כתנת יוסף,

ושחטו תיש צעיר.

הם טבלו את הכתנת בדם.

לב. האחים שלחו את כתנת הפסים

והביאו אל אביהם, ואמרו:

"זאת מצאנו,

הכר נא,

הכתנת בנד היא, או לא?"

לג. יעקב הפיר אותה, ואמר:

"כתנת בני!

חיה רעה אכלה אותו.

טרף טרף יוסף, טרפו את יוסף!"

לד. יעקב קרע את שמלותיו,

שם שק במתנים שלו,

והתאבל על בנו, יוסף, ימים רבים.

לה. כל בניו וכל בנותיו קמו לנחם אותו

והוא סרב להתנחם, ואמר:

"אני אתאבל על בני עד יום מותי."

יעקב בכה על יוסף.

לו. והמדנים מכרו את יוסף למצרים,

לפוטיפר שהיה שר הטבחים

של פרעה.

כט. וישב ראובן אל הבור

והנה אין יוסף בבור

ויקרע את בגדיו.

ל. וישב אל אחיו, ויאמר:

"הילד איננו,

ואני, אנה אני בא!"

לא. ויקחו את כתנת יוסף

וישחטו שער עזים

ויטבלו את הכתנת בדם.

לב. וישלחו את כתנת הפסים

ויביאו אל אביהם, ויאמרו:

"זאת מצאנו,

הכר נא,

הכתנת בנד היא, אם לא?"

לג. ויכירה, ויאמר:

"כתנת בני!

חיה רעה אכלתהו!

טרף טרף יוסף."

לד. ויקרע יעקב שמלותיו,

וישם שק במתניו

ויתאבל על בנו ימים רבים.

לה. ויקמו כל בניו וכל בנותיו לנחמו,

וימאן להתנחם, ויאמר:

פי ארד אל בני אבל שאלה."

ויבך אותו אביו.

לו. והמדנים מכרו אתו אל מצרים,

לפוטיפר סריס פרעה,

שר הטבחים.

מילון

"אָנה אָני באַ": לָאן אַבְרָח?
הָרִי לֹא אוֹכֵל לָשׁוּב אֶל
אָבִי!
שְׁעִיר עִזִּים: תִּישׁ צִעִיר.

אִם לֹא: אִו לֹא.

בְּנוֹתָיו: בָּתוּ וְכִלּוֹתָיו.
וַיִּמָּאן: סָרַב, לֹא רָצָה.
אֲרָד אֶל בְּנֵי אָבֶל שְׂאוּלָה:
אֶתְאַבֵּל עַל בְּנֵי עַד יוֹם
מוֹתִי.
סָרִיס: שָׂר.